



**РЕГІОНАЛЬНИЙ ПРОЄКТ ГЕФ
«БЛАКИТЬ ДЛЯ ЧОРНОГО МОРЯ»
(BBSEA)**

ПЛАН ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

ПРОЄКТ

ЖОВТЕНЬ 2021 РОКУ

ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	1
1.1. План залучення зацікавлених сторін.....	1
1.2. Загальна інформація	1
1.3. Огляд Проєкту.....	2
2. НОРМАТИВНІ АКТИ ТА ВИМОГИ.....	3
2.1. Огляд нормативних актів на рівні країн.....	3
2.2. Вимоги Світового банку та ГЕФ щодо залучення зацікавлених сторін.....	5
3. СТИСЛЕ РЕЗЮМЕ ЩОДО ПОПЕРЕДНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН	6
4. ВИЗНАЧЕННЯ ТА АНАЛІЗ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН	7
4.1. Визначення зацікавлених сторін	7
4.2. Аналіз та картування зацікавлених сторін	12
4.3. Зацікавлені сторони на етапі підготовки.....	15
5. ПРОГРАМА ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН	16
5.1. Мета Програми залучення зацікавлених сторін	16
5.2. Принципи залучення зацікавлених сторін	17
5.3. Пропонована Стратегія розкриття інформації.....	17
5.4. Стратегія щодо консультацій	20
5.5. Стратегія щодо врахування точки зору уразливих груп	21
6. РОЛІ, ЗОНИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА РЕСУРСИ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН	21
7. МЕХАНІЗМ РОЗГЛЯДУ СКАРГ.....	23
8. МОНІТОРИНГ ТА ЗВІТУВАННЯ	26
8.1. Залучення зацікавлених сторін до діяльності з моніторингу.....	26
8.2. Звітування перед групами зацікавлених сторін.....	26
9. ШАБЛОН ПЛАНУ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН ДЛЯ КОНКРЕТНОЇ КРАЇНИ. 27	
10. ПОСИЛАННЯ.....	27
11. ДОДАТКИ	27

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ТА АБРЕВІАТУР

BBSEA	Проект «Блакить для Чорного моря»
ГВП	Група впровадження проекту
ГЕФ	Глобальний екологічний фонд
ГО	Громадська організація
КПЕ	Ключові показники ефективності
КР	Керівна рада
МСП	Малі та середні підприємства
НУО	Неурядова організація
ОВНС	Оцінювання впливу на навколишнє середовище
ОЧЕС	Організація Чорноморського економічного співробітництва
ПЗЗС	План залучення зацікавлених сторін
ПМС ОЧЕС	Постійний міжнародний секретаріат Організації Чорноморського економічного співробітництва
ПРООН	Програма розвитку ООН
ПУТР	Порядок управління трудовими ресурсами
РВЕСМ	Рамкові вимоги до екологічного і соціального менеджменту
РВЕСМ СБ	Рамкові вимоги Світового банку до екологічного і соціального менеджменту
РКК	Регіональний керівний комітет
СБ	Світовий банк
СЕС	Соціально-екологічні стандарти Світового банку
СЕСО	Стратегічне екологічне та соціальне оцінювання
СМПД	Спільний морський порядок денний
ТЗ	Технічне завдання
ЧБТР	Чорноморський банк торгівлі та розвитку
ЧК	Чорноморська комісія

1. ВСТУП

1.1. План залучення зацікавлених сторін

У цьому документі представлений План залучення зацікавлених сторін (ПЗЗС) за **регіональним проектом Глобального екологічного фонду (ГЕФ) «Блакить для Чорного моря»** (BBSEA, Проект), який буде реалізовуватися за підтримки Світового банку (СБ) Постійним міжнародним секретаріатом Організації Чорноморського економічного співробітництва (ПМС ОЧЕС) та фінансуватиметься ГЕФ. Проект втілюватиметься в життя у чотирьох країнах: Грузії, Молдові, Туреччині та Україні. Точні місця реалізації Проекту наразі невідомі.

Відповідно до пункту 18 соціально-екологічного стандарту (СЕС) 10 Світового банку, «за певних обставин, залежно від рівня наявної інформації про проект, ПЗЗС втілюється у форматі рамкового підходу, із викладом загальних принципів та стратегії співпраці для виявлення зацікавлених сторін та плану щодо процесу залучення згідно з цим стандартом, який буде впроваджений після того, як стане відомим місце реалізації проекту», і цей ПЗЗС набуває формату, який відповідає рамковому підходу. План покликаний забезпечити ефективну взаємодію між різними зацікавленими сторонами протягом всього життєвого циклу проекту, окреслюючи наведені нижче кроки, які стануть основою для Планів залучення зацікавлених сторін кожної країни:

- стратегія визначення та картування ключових зацікавлених сторін на національному та регіональному рівнях;
- підхід залучення застосовується як до сторін, що зазнають впливу проекту, так і до інших зацікавлених сторін;
- загальні принципи та стратегія співпраці для виявлення зацікавлених сторін;
- план процесу залучення відповідно до СЕС 10 Світового банку та Настанов щодо залучення зацікавлених сторін ГЕФ;
- принципи та керівні процедури Механізму розгляду скарг.

Плани залучення зацікавлених сторін конкретних країн (ПЗЗСКК) повинні бути розроблені на основі цього ПЗЗС, як тільки буде доступна додаткова інформація про конкретні місця реалізації Проекту, тих, хто зазнає впливу, та розклад заходів, і до початку провадження будь-якої діяльності в країнах-бенефіціарах.

1.2. Загальна інформація

Чорне море - це майже замкнутий і зонально видовжений басейн, який обмежено взаємодією з Егейським морем через систему турецьких проток. Чорне море обмежено Україною, Румунією, Болгарією, Туреччиною, Грузією та Росією. Воно живиться від низки великих річок, як-от Дунаю, Дніпра, Дону, Ріоні, Кодорі та Інгурі Чорх, Кізілірмаку, Єсілірмаку, Сакар'ї, Південного Бугу та Дністра. Крім них, у Чорне море впадають вододіли багатьох інших країн. Чорне море надзвичайно чутливе до антропогенних впливів через величезну площу водозбору та через те, що воно практично повністю замкнуто суходолом.

Якість екології Чорного моря значно погіршилася, а пікове забруднення біогенними речовинами спричинило евтрофікацію, збільшення кількості пластику та морського сміття. Кліматичні зміни, ймовірно, погіршать ситуацію з ерозією, повеннями та якістю екології Чорного моря. Найбільш значним процесом, що спричинив деградацію Чорного моря, стала масова евтрофікація сполуками азоту та фосфору, що надходять переважно з сільськогосподарських, побутових та промислових джерел. Скидання стічних вод та забруднення нафтою становлять загрозу для здоров'я людей, а в деяких випадках гальмують розвиток сталого туризму та аквакультури.

Розв'язання проблем забруднення залишатиметься серйозним викликом для сталого розвитку Чорного моря в післякоронавірусну епоху. Запобігання та зменшення забруднення води є важливими з точки зору здоров'я людини та здоровішого ареалу. На цьому тлі Світовий банк та його партнери почали планувати регіональний підхід у відповідь на виклик, спричинений забрудненням, - **регіональний проєкт ГЕФ «Блакить для Чорного моря»**. Він матиме в своїй основі наявні аналітичні роботи з питань забруднення, які допоможуть на підставі вагомих доказових даних визначити інноваційні фінансові та бізнесові моделі, що зменшують деградацію прибережних та морських ресурсів.

Регіональний проєкт ГЕФ «Блакить для Чорного моря» є однією з ініціатив на підтримку Спільного морського порядку денного (СМПД) та його семи країн-підписантів: Болгарії, Грузії, Республіки Молдова, Румунії, Російської Федерації, України та Туреччини. Проєкт також охоплює пілотну діяльність на національному рівні в Грузії, Молдові, Туреччині та Україні.

1.3. Огляд Проєкту

Проєкт спрямований на зміцнення спроможності та готовності урядів й приватного сектора країн-учасниць вживати заходів зі зменшення забруднення Чорного моря. Проєкт має три орієнтовні компоненти.

Компонент 1. Економічне обґрунтування для інвестицій у запобігання та зменшення забруднення. Добре розуміння вартості забруднення на національному та регіональному рівнях неодмінно є основою для подальшого розвитку «блакитної економіки» в регіоні. У рамках цього компонента за допомогою економічного аналізу буде розв'язуватися проблема наявної прогалини в економічних знаннях щодо запобігання забрудненню та його зменшення. Потім, спираючись на аналітичну роботу, підготовлену за проєктом «Зупинення хвилі забруднення в Чорному морі», у рамках цього компонента будуть розроблені рекомендації щодо інвестицій для урядів країн-учасниць проєкту ГЕФ «Блакить для Чорного моря». Зрештою, цей компонент передбачає підтримку прийняття визнаних на міжнародному та регіональному рівнях стандартів з питань сталості інвестицій у різних секторах та надання можливості суб'єктам підприємницької діяльності та державним службовцям у чорноморських країнах розбудувати свої спроможності шляхом проведення семінарів та вебінарів для отримання знань щодо підвищення готовності до підготовки інвестиційних проєктів.

Компонент 2. Зелене та інноваційне фінансування. У рамках цього компонента буде підвищено готовність як державного, так і приватного секторів у чотирьох країнах, що перебувають в центрі уваги проєкту ГЕФ «Блакить для Чорного моря», а також буде забезпечено їх доступ до фінансових інвестицій, інновацій та технологій для зменшення та управління забрудненням. *Конкурс екологічних інновацій (Eco-innovation Challenge)* фінансуватиме та просуватиме інновації для розв'язання проблеми евтрофікації Чорного моря, що дозволить установам державного сектору, партнерам у сфері розвитку та потенційним інвесторам визначати та перевіряти інноваційні рішення, а також інвестувати в них. У рамках цього компонента Проєкт також підтримуватиме підготовку інвестицій шляхом ідентифікації та вибору життєздатних рішень та місць їх реалізації.

Компонент 3. Управління проєктами. Цей компонент буде спрямований на забезпечення ефективності та результативності Проєкту шляхом створення задовільної системи моніторингу та управління, зокрема, в частині показників ГЕФ, а також підтримання механізмів участі та консультацій за Проєктом. У рамках цього компонента буде забезпечено підтримку організаційно-виконавця Проєкту, відповідальної за технічну реалізацію проєктної діяльності, фінансовий менеджмент та закупівлі, загальний моніторинг його результатів, підготовку звітів про хід виконання та дотримання Рамкових вимог до екологічного і соціального менеджменту (РВЕСМ), зокрема за створення механізму розв'язання скарг, який є прийнятним з точки зору культури.

2. НОРМАТИВНІ АКТИ ТА ВИМОГИ

Хоча Проєкт піде на користь усім чорноморським країнам завдяки обміну знаннями та формуванню стандартів, діяльність за ним буде проводитися на національному рівні в Грузії, Молдові, Туреччині та Україні. Тому на етапі впровадження для чотирьох країн будуть розроблені плани залучення зацікавлених сторін, які відповідатимуть національним нормативно-правовим актам, соціально-екологічного стандарту (СЕС) 10 Світового банку та вимогам ГЕФ.

2.1. Огляд нормативних актів на рівні країн

В усіх чотирьох країнах проєкту є нормативні акти щодо участі громадськості, консультацій та доступу до інформації для громадян. Ці питання врегульовані конституційним правом (як-от доступ до інформації) або законом про екологічне оцінювання, який гарантує консультації з громадськістю та її участь, зокрема в рамках державних чи приватних проєктах, які мають вплив на довкілля та громади. Нижче стисло окреслюються нормативні акти на національному рівні.

Грузія. У Конституції Грузії (**стаття 37, частина 3**) проголошується, що «будь-яка людина має право жити у здоровому середовищі, користуватися природним та культурним середовищем. Будь-яка людина зобов'язана піклуватися про природне та культурне середовище». У статті 37 частини 5 проголошується, що «особа має право отримувати повну, неупереджену та своєчасну інформацію про своє робоче середовище та середовище проживання». У частині 1 статті 41 зазначено, що «громадянин Грузії має право на доступ до інформації про нього, а також до офіційних документів, наявних у державних установах, за умови, що вони не містять конфіденційної інформації державного, професійного чи комерційного значення відповідно до застосованих законодавчих правил».

Кодекс Грузії з питань екологічного оцінювання (**№ 890-ІІС від 2017 р.**) набув чинності 7 грудня 2017 р. та регулює реалізацію процесу, процедури та дослідження з питань оцінювання впливу на навколишнє середовище (ОВНС) у Грузії. Участь громадськості - одна з вимог цього Кодексу.

Молдова. Республіка Молдова має таке законодавство стосовно залучення громадян / зацікавлених сторін, яке охоплює як право на доступ до інформації, так і участь у формуванні політики та ухваленні рішень:

- **Закон № 982/2000 про доступ до інформації** регулює взаємодію між надавачами інформації та окремими особами, обов'язки постачальників інформації та охорону права на інформацію.
- **Закон № 64/2010 про свободу вираження поглядів** гарантує право на свободу вираження поглядів та регулює баланс між правом на свободу вираження поглядів та захистом приватного та сімейного життя.
- **Закон № 239/2008 про прозорість в ухваленні рішень** стосується прозорості інформації, пов'язаної з процесом ухвалення рішень, та консультацій із зацікавленими сторонами при складанні проєктів рішень.
- **Адміністративний кодекс Республіки Молдова** встановлює процедуру розгляду звернень громадян, адресованих відповідним органам, з метою забезпечення захисту прав та законних інтересів заявників.
- **Закон № 86/2014 про оцінювання впливу на навколишнє середовище** закладає підвалини для екологічного оцінювання. Консультації з громадськістю щодо проєктів, які потребують повного ОВНС, є обов'язковими на початковому етапі проєкту до підготовки ОВНС (на етапі визначення обсягу) та на пізнішому етапі, коли громадськості

повідомляється заява про ОВНС до часу розгляду остаточної (оновленої) документації державним органом у сфері навколишнього середовища.

- **Закон Республіки Молдова про медіацію** регулює медіацію як альтернативний, позасудовий спосіб розв'язання спорів із залученням медіатора, а також статус процесу медіації.

Туреччина. Туреччина має таке законодавство стосовно залучення громадян / зацікавлених сторін, яке охоплює право на доступ до інформації, право на звернення та участь у розробленні політики та ухваленні рішень:

- **Право на звернення (стаття 74 Конституції)** - це конституційне право, відповідно до якого громадяни та іноземці, що мешкають у Туреччині, мають право звертатися у письмовій формі до компетентних органів влади та до Великої національної асамблеї Туреччини із запитом та скаргами, що стосуються їх самих чи громадськості.
- **Закон про право на інформацію (статті 11)** регулює, що кожен має право на інформацію, а установи та агенції повинні надавати запитувану інформацію протягом 15 робочих днів.
- **Регламент з питань оцінювання впливу на навколишнє середовище № 29186 (стаття 9)** вимагає проведення зустрічей із залученням громад для інформування громад та зацікавлених сторін щодо проекту та отримання їхніх пропозицій та відгуків.
- **Право на конституційну скаргу (Конституція, стаття 148):** кожен може звернутися до Конституційного Суду на тій підставі, що одне з основних прав та свобод у сфері дії Європейської конвенції з прав людини, гарантованих Конституцією, було порушено органами державної влади.

Україна. Україна має таке законодавство стосовно залучення громадян / зацікавлених сторін, яке охоплює як право на доступ до інформації, так і участь у розробленні політики та ухваленні рішень:

- **Законодавство про доступ до інформації, настанови та практика.** Стаття 34 Конституції України гарантує право доступу до інформації для громадян України. Закони України № 2939 «Про доступ до публічної інформації», № 2657 «Про інформацію» та № 183 «Про державну таємницю» створюють нормативно-правову базу щодо доступу до різних видів публічної інформації. Закон № 2939 «Про доступ до публічної інформації» встановлює, що інформація, яка знаходиться у державних органах, не може бути обмежена, якщо вона не класифікується як конфіденційна, таємна або тільки для внутрішнього використання.
- **Законодавство про залучення громадян України.** Постанова Кабінету Міністрів України № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» та затверджений нею Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики визначають форму та методи проведення консультацій з громадськістю та розрізняють прямі консультації - як-от конференції, наради, семінари, вебконференції - та їх непрямі форми, як-от опитування громадської думки. Постанова Кабінету Міністрів України № 234 конкретизує процедури проведення опитувань та вивчення громадської думки органами виконавчої влади за участю місцевих рад.
- **Механізми розгляду скарг в Україні.** Закон України № 393 «Про звернення громадян» визначає (стаття 3, пункт 4) та регулює (статті 16-19) застосування механізмів подання скарг. Як державні, так і місцеві органи влади зобов'язані об'єктивно розглядати скарги громадян, компенсувати громадянам будь-які порушення їх прав та надавати обґрунтування будь-якого рішення, ухваленого під час розгляду скарг.

2.2. Вимоги Світового банку та ГЕФ щодо залучення зацікавлених сторін

Світовий банк	ГЕФ
<p>Соціально-екологічний стандарт (СЕС) 10 «Залучення зацікавлених сторін та розкриття інформації» відповідно до Рамкових вимог до екологічного і соціального менеджменту Світового банку визнає «значущість відкритої та прозорої взаємодії між Позичальником та зацікавленими сторонами проекту як найважливішого елемента належної міжнародної практики».</p>	<p>Проекти, що фінансуються ГЕФ, повинні відповідати передовій міжнародній практиці та, зокрема, вимогам щодо залучення зацікавлених сторін та консультацій з громадськістю, як зазначено у Політиці ГЕФ щодо залучення громадськості до проектів ГЕФ.</p> <p>Діяльність із залучення зацікавлених сторін проекту має бути рішучою, а також слід розкривати достатньо інформації для просування підвищення обізнаності та розуміння його стратегій, політики та операцій.</p>
Вимоги	
<ul style="list-style-type: none"> - Розробити план залучення зацікавлених сторін, що передбачає (i) виявлення та аналіз зацікавлених сторін; (ii) планування того, як відбуватиметься взаємодія із зацікавленими сторонами; (iii) розкриття інформації; (iv) консультації із зацікавленими сторонами; (v) розгляд скарг та відповіді на них; (vi) звітування перед зацікавленими сторонами. - Взаємодіяти із зацікавленими сторонами протягом усього циклу проекту. - Надавати зацікавленим сторонам своєчасну, актуальну, зрозумілу та доступну інформацію та консультуватися з ними у спосіб, який є прийнятним з точки зору культури. - Розкрити План залучення зацікавлених сторін та звернутися до зацікавлених сторін. - Запропонувати та впровадити механізм розгляду скарг задля своєчасного отримання скарг та інформації про проблеми від сторін, які зазнали впливу проекту в частині екологічних та соціальних аспектів його реалізації, а також задля сприяння їх розв'язанню. 	<ul style="list-style-type: none"> - Визначите осіб або спільнот, на яких впливає або може впливати проект, а також інші зацікавлені сторони. - Запланувати безперервний процес для всього перебігу проекту та розробити план залучення зацікавлених сторін. - Забезпечити належне залучення таких зацікавлених сторін до екологічних та соціальних питань, які потенційно можуть впливати на них, завдяки процесу розкриття інформації та проведення змістовних консультацій. - Підтримувати конструктивні відносини із зацікавленими сторонами на постійній основі шляхом їх значущого залучення під час реалізації проекту.

За відсутності національних нормативних актів плани залучення зацікавлених сторін будуть підготовлені відповідно до цих рамкових положень із дотриманням вимог Світового банку та ГЕФ.

3. СТИСЛЕ РЕЗЮМЕ ЩОДО ПОПЕРЕДНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

Під час *етапу підготовки* Проєкту Постійний міжнародний секретаріат Організації Чорноморського економічного співробітництва запланував 7 консультаційних семінарів на національному рівні із зацікавленими сторонами, що походять з країн-підписантів Спільного морського порядку денного. Станом на травень 2021 року національні консультації пройшли в Грузії, Молдові, Туреччині, Україні, Румунії та Болгарії. Зустрічі були оголошені на сторінках подій на вебсайтах Світового банку у відповідних країнах та організовані через Facebook та Zoom із забезпеченням перекладу їх офіційними мовами.

Семінар був організований як дві робочі сесії, під час яких зацікавлені сторони обговорюють джерела, наслідки та зусилля щодо запобігання забрудненню моря, а також специфічні для країни проблеми із ним, які лягли в основу структури проєкту. Зрештою, семінар сформував відкриту платформу для обговорення зацікавленими сторонами способів напрацювання спільного та скоординованого рішення, спрямованого проти забруднення Чорного моря.

Документи консультаційних семінарів, презентації та нотатки за результатами зустрічей опубліковані на [вебсайті Організації Чорноморського економічного співробітництва](http://www.bsec-bsvkc.org/Forms/BlueingTheBlackSeaProject)¹.

Країна	Дата зустрічі
Туреччина	4 лютого 2021 р.
Грузія	25 лютого 2021 р.
Україна	11 березня 2021 р.
Молдова	22 березня 2021 р.
Болгарія	29 березня 2021 р.
Румунія	22 квітня 2021 р.

Стислий виклад зворотного зв'язку, який було отримано від зацікавлених сторін під час національних консультаційних семінарів

У національних консультативних зустрічах взяли участь представники понад 130 зацікавлених сторін. Їх ключовою складовою було збирання інформації від учасників, до яких належали експерти, науковці, представники влади, представники муніципалітетів та бізнесу. Під час засідань було отримано зворотний зв'язок від учасників з метою визначення джерел, наслідків та зусиль (інформаційних та інституційних прогалин) у сфері запобігання забрудненню моря в регіоні, а також ключових викликів щодо забруднення у кожній країні. Висновки ляжуть в основу діагностичних документів з питань забруднення в кожній країні, які, своєю чергою, забезпечать інформацію для напрацювання архітектури Проєкту та створення ефективного діагностичного інструменту для застосування на національному та регіональному рівнях. Національні консультативні зустрічі, організовані в усіх причорноморських державах, були покликані:

- забезпечити внесок з боку відповідних спільнот - зацікавлених сторін щодо забруднення моря, нагальних питань та пріоритетів, пов'язаних із запобіганням, зменшенням та контролем забруднення у Чорному морі, а також уможливити надання інформації для

¹ <http://www.bsec-bsvkc.org/Forms/BlueingTheBlackSeaProject>

напрацювання запланованої архітектури та методів впровадження програми «Блакить для Чорного моря», а також

- надати інформацію для діагностичного інструменту, який буде застосовуватися на національному та регіональному рівнях та закладе початкові підвалини для подальших дій.

Типовий зворотний зв'язок, отриманий від учасників:

- Загальна підтримка роботи з діагностики поточного стану справ та проблем, що стосуються забруднення морського середовища в Чорному морі.
- Загальна згода учасників стосовно того, що діагностичні заходи відображають основні прогалини, які необхідно усунути.
- Отримано загальний зворотний зв'язок щодо потреб регулювання в частині законодавства з питань запобігання забрудненню, розбудови потенціалу для ділових підприємців та необхідності додаткових інвестицій з боку банків чи установ у сфері розвитку.
- У рамках отриманого від учасників зворотного зв'язку зазначається розроблення керівних принципів для ключових галузей регіону, як-от сільського господарства, промисловості, морської справи та судноплавства.
- Є велика зацікавленість у підготовці інвестиційного плану з питань забруднення моря та циркулярної економіки на національному рівні. Учасники заявляють про необхідність створення плану з питань формування циркулярної економіки на національному рівні, інновацій, спрямованих на зменшення забруднення, та необхідності розроблення керівних принципів для ключових секторів.
- Інтерес для учасників становили підготовка інвестицій, інвестиційне планування та Конкурс екологічних інновацій.
- Зворотний зв'язок, отриманий від учасників з усіх країн, засвідчив важливість співпраці з установами на регіональному рівні. Для посилення координації та діалогу між зацікавленими сторонами з метою надання інформації та обміну досвідом в кожній з 7 країн Спільного морського порядку денного створюються національні хаби.
- Учасники зазначили, що надзвичайно важливими є участь та залучення НУО в рамках Конкурсу екологічних інновацій, а також заохочення до участі у Проєкті молоді.

Теми, які ляжуть в основу структури Проєкту:

- Встановлення стандарту з питань сталого ведення бізнесу та спільне просування практик з питань сталого ведення бізнесу та інновацій.
- Сприяння діловим практикам та інноваціям, які є сталими з екологічної точки зору.
- Врахування обміну інформацією / управління нею в компонентах Проєкту та визначення розумних цілей та цільових значень показників.

4. ВИЗНАЧЕННЯ ТА АНАЛІЗ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

4.1. Визначення зацікавлених сторін

Зацікавлені сторони визначаються як фізичні особи або групи, які **заснають впливу проєкту або, ймовірно, заснають його** та які мають інтерес до проєкту.

На етапі підготовки Проекту Постійний міжнародний секретаріат Організації Чорноморського економічного співробітництва визначив своїх початкових ключових зацікавлених сторін з-поміж відповідних урядових установ, органів місцевої влади, університетів, національних й регіональних НУО та міжнародних організацій, а також провів консультативні семінари на національному рівні за участю цих груп зацікавлених сторін (див. список учасників у Додатку 1).

Враховуючи регіональний характер Проекту, а також його обсяг, на період впровадження список зацікавлених сторін буде розширено. Проект містить три основні інструменти реалізації, які націлені та впливають на різні групи зацікавлених сторін:

- 1 - Аналіз та розроблення політики / плану
- 2 - Підвищення обізнаності та тренінги
- 3 - Конкурс екологічних інновацій / Схема грантів

З огляду на це, у рамках Проекту для визначення зацікавлених сторін застосовується структуризація за трьома основними категоріями, що матиме своїм наслідком інклюзивний процес залучення зацікавлених сторін.

Відносини з Проектом	<p>Сторони, що зазнають впливу: окремі групи / організації, які, ймовірно, зазнають впливу проекту через фактичні впливи або потенційні ризики для їх засобів до існування, добробуту, фізичного середовища тощо.</p> <p>Інші зацікавлені сторони: окремі групи / організації, що мають інтерес до проекту, який може бути викликаний місцем його реалізації, характеристиками, впливами.</p> <p>Уразливі групи: особи, які можуть зазнавати непропорційного впливу або стати ще уразливішими через проект(и) у порівнянні з будь-якими іншими групами у зв'язку з їхнім уразливим становищем.</p>	
Категорія зацікавлених сторін (різноманітність)	<ul style="list-style-type: none"> • Урядові / публічні установи (центрального та регіонального рівня) • Неурядові організації та / або громадські організації 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Місцеві спільноти • Наукові кола 	<ul style="list-style-type: none"> • Приватний сектор • Багатосторонні агентства
Географія	<ul style="list-style-type: none"> • Місцевий рівень • Національний рівень • Регіональний рівень 	

У рамках розроблення планів залучення зацікавлених сторін для конкретних країн країнами-бенефіціарами будуть перелічені всі відповідні зацікавлені сторони, які зазнають впливу та мають інтерес до проектної діяльності, гарантуючи, що проводиться ретельний аналіз із залученням зацікавлених сторін з різних категорій, зокрема з громадських організацій та спільнот. Нижче в таблиці узагальнено групи зацікавлених сторін, на основі яких будуть визначатися зацікавлені сторони у конкретній країні. Цей перелік не є вичерпним і буде розширений відповідно до конкретного контексту кожної країни. У рамках планів залучення зацікавлених сторін для конкретних країн, які будуть підготовлені під час реалізації проекту, забезпечуватиметься визначення та картування стосовно конкретних країн з урахуванням наявного місцевого контексту та характеру підпроектів, які підтримуватимуться у відповідній країні. У наведеній нижче таблиці представлений попередній список зацікавлених сторін, які були визначені.

Зацікавлена сторона	Відносини з проектом	Категорія зацікавлених сторін	Географія	Актуальність для проекту
Спільноти	Зазнають впливу	Спільноти	Місцевий рівень	
Фермери (сільськогосподарське виробництво та тваринництво)				<ul style="list-style-type: none"> • Національні плани вплинуть на їхні засоби до існування та / або соціокультурні практики. • Грантові проекти можуть впливати на їхні засоби до існування та / або соціально-культурні практики.
Рибалки (зокрема, у тому випадку, коли їхні засоби до існування в основному залежать від морської діяльності)				
Домогосподарства, які очолюють жінки				
Жінки-підприємниці				
Трудові мігранти				
Біженці				
Внутрішньо переміщені особи				
Працівники певних секторів, які зазнали впливу забруднення				
Особи з інвалідністю				
Особи літнього віку				
Національні меншини				
Молодь, молоді підприємці				
Діти				
<i>Будь ласка, додайте зацікавлені сторони, що належать до цієї категорії.</i>				
Місцеві НУО / ГО	Зазнають впливу	НУО / ГО	Місцевий рівень	
Місцеві бізнес-асоціації (у галузях сільського господарства, аквакультури, туризму та судноплавства)				<ul style="list-style-type: none"> • Національні плани вплинуть на їхні засоби до існування. • Цільові групи для тренінгів, семінарів та пілотних проектів щодо стандартів сталого ведення бізнесу.
Кооперативи з розвитку сільського господарства				
Кооперативи у сфері рибальства / аквакультури				
Туристичні кооперативи				
Судноплавство				
<i>Будь ласка, додайте зацікавлені сторони, що належать до цієї категорії.</i>				
Державні установи / агенції	Зазнають впливу	Державні установи	Національний рівень	
Міністерства з питань навколишнього середовища				<ul style="list-style-type: none"> • Внесок у напрацювання національних планів. • Виконавці національних планів.
Міністерства з питань сільського господарства, туризму та судноплавства				
Національні агенції з питань інновацій, технологій, розвитку малих і середніх підприємств				
<i>Будь ласка, додайте зацікавлені сторони, що належать до цієї категорії.</i>				
Національні НУО	Зазнають впливу / мають інтерес	НУО	Національний рівень	
Бізнес-асоціації національного рівня				<ul style="list-style-type: none"> • Національні плани вплинуть на їхні засоби до існування. • Робитимуть внесок у напрацювання національних планів
НУО / бізнес-асоціації, що працюють над питаннями інновацій та сталості				

НУО, що працюють над питаннями сільського господарства, аквакультури, туризму, судноплавства та водного господарства				
<i>Будь ласка, додайте зацікавлені сторони, що належать до цієї категорії.</i>				
Підприємства / галузі	Зазнають впливу	Приватний сектор	Місцевий / національний рівень	<ul style="list-style-type: none"> • Національні плани вплинуть на їхні засоби до існування. • Цільові групи для тренінгів, семінарів та пілотних проєктів щодо стандартів сталого ведення бізнесу. • Заявники за Конкурсом екологічних інновацій
Торгово-промислова палата				
Малі та середні підприємства, які працюють у галузях сільського господарства, аквакультури, судноплавства, рибальства, інновацій та технологій				
<i>Будь ласка, додайте зацікавлені сторони, що належать до цієї категорії.</i>				
Наука / університети	Мають інтерес	Наукові кола	Національний рівень	<ul style="list-style-type: none"> • Внесок у напрацювання національних планів
<i>Будь ласка, додайте зацікавлені сторони, що належать до цієї категорії.</i>				
Агенції з розвитку	Мають інтерес		Національний рівень	<ul style="list-style-type: none"> • Національні плани вплинуть на їхню стратегію інвестування.
Агенції регіонального розвитку Туреччини з питань Чорноморського регіону				
Агенція регіонального розвитку Молдови				
Асоціація агенцій регіонального розвитку України				
<i>Будь ласка, додайте зацікавлені сторони, що належать до цієї категорії.</i>				
Муніципалітети	Зазнають впливу	Місцеві органи влади	Місцевий рівень	<ul style="list-style-type: none"> • Робитимуть внесок у напрацювання національних планів та будуть їх співвиконавцями. • Впроваджувач стандартів сталого ведення бізнесу • Можуть бути отримувачами грантів
Муніципалітети у чорноморському регіоні кожної країни				
Штаб-квартири / відділення банків	Зазнають впливу / мають інтерес	Приватний / банківський сектор	Національний рівень	Цільові групи для тренінгів та семінарів з питань керівних принципів інвестування
<i>Будь ласка, додайте зацікавлені сторони, що належать до цієї категорії.</i>				
Міжнародні організації	Мають інтерес		Міжнародний рівень	<ul style="list-style-type: none"> • Внесок у напрацювання національних та регіональних планів. • Внесок у напрацювання керівних принципів з інвестування у зв'язку зі скороченням та запобіганням забрудненню, а також виконуватимуть їх • Обмін знаннями та досвідом
Генеральна комісія з рибальства у Середземномор'ї (ГКРС)				
Комісія із захисту Чорного моря від забруднення - Чорноморська комісія (ЧК)				
Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР)				
Ділова рада ОЧЕС				
Європейська комісія				
ПРООН				
<i>Будь ласка, додайте зацікавлені сторони, що належать до цієї категорії.</i>				

Міжнародні організації	Мають інтерес		Міжнародний рівень	Фінансуюча організація
ГЕФ				
<i>Будь ласка, додайте зацікавлені сторони, що належать до цієї категорії.</i>				
Міжнародні НУО	Мають інтерес	НУО	Міжнародний рівень	<ul style="list-style-type: none"> Внесок у напрацювання регіонального плану.
Міжнародні ділові інституції (Plastics Europe)				
<i>Будь ласка, додайте зацікавлені сторони, що належать до цієї категорії.</i>				

4.2. Аналіз та картування зацікавлених сторін

Аналіз зацікавлених сторін - це процес вивчення визначених зацікавлених сторін стосовно того, як проєкт матиме негативний або позитивний **вплив** на їхні засоби до існування, соціальні та культурні практики, **впливу**, який вони можуть мати на проєкт, **інтересу**, який засвідчує їхні очікування та занепокоєння пов'язані з проєктом та, нарешті, їхньої **позиції**. У рамках Проєкту для аналізу зацікавлених сторін на регіональному та національному рівнях використовуватиметься наведена нижче таблицю.

Категорія зацікавлених сторін	Зацікавлені сторони	Рівень впливу на них / інтересу (високий / низький)	Рівень їхнього впливу (високий / низький)	Очікування / занепокоєння	Позиція
Спільноти	Фермери, рибалки, домогосподарств, які очолюють жінки, жінки-підприємниці, трудові мігранти, біженці, внутрішньо переміщені особи, особи з інвалідністю, особи літнього віку, етнічні меншини, працівники певних секторів, які зазнали впливу забруднення, молодь тощо				
НУО / ГО	Місцеві НУО / ГО (бізнес-асоціації тощо)				
	Національні бізнес-асоціації				
	НУО, що працюють над питаннями інновацій, технології та сталості				
	НУО, що працюють над питаннями сільського господарства, аквакультури, туризму, судноплавства та водного господарства				
Державні установи	Міністерства з питань навколишнього середовища				
	Міністерства з питань сільського господарства, судноплавства тощо				
Державні агенції	Національні агенції з питань малих та середніх підприємств				
	Національні агенції з питань інновацій, технології та сталості				
	Агенції регіонального розвитку				
Місцеві органи влади	Муніципалітети				
Наукові кола	Університети				
	Дослідницькі центри				
Приватний сектор	Малі та середні підприємства				
Фінансові / інвестиційні організації	Центральні банки				
	Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР)				
	Ділова рада ОЧЕС				
	Європейська комісія				

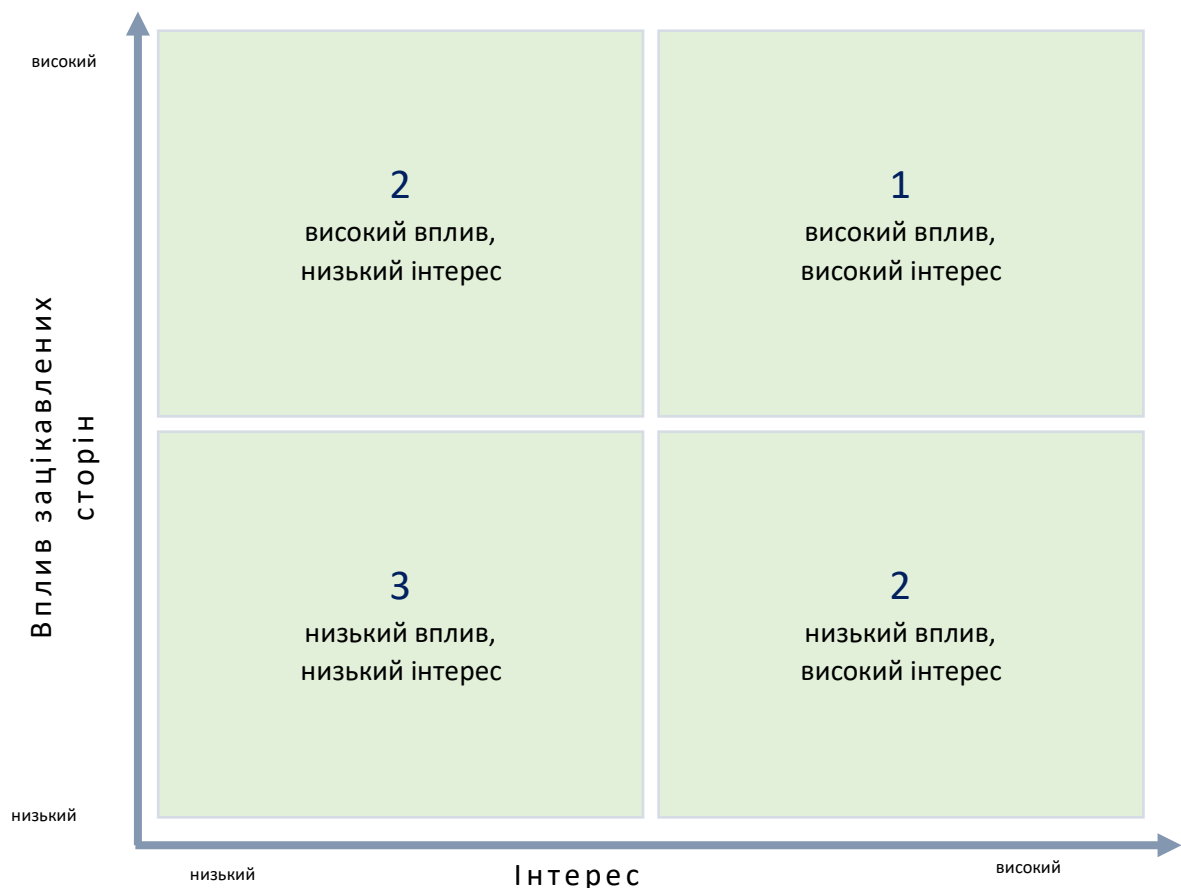
Міжнародні / багатосторонні організації	ПРООН				
	ГЕФ				
	Комісія із захисту Чорного моря від забруднення - Чорноморська комісія (ЧК)				
	Генеральна комісія з рибальства у Середземномор'ї (ГКРС)				
	Міжнародні ділові інституції (Plastics Europe)				

За результатами аналізу для картування зацікавлених сторін Проекту використовуватиметься матриця взаємодії впливів, яких зазнають зацікавлені сторони та які вони самі здійснюють. Зацікавлені сторони будуть розміщені у матриці відповідно до вирівнювання цих двох видів впливів. Ті з них, хто потрапить у квадрат № 1, є первинними зацікавленими сторонами. Ті, хто опиниться у квадраті № 2, - вторинними зацікавленими сторонами, а у квадраті № 3 - третинними зацікавленими сторонами. Це допоможе визначити рівень та черговість діяльності із залучення відповідних зацікавлених сторін (див. Діаграму картування зацікавлених сторін нижче).

Країна-бенефіціар проведе семінар-практикум із визначення та аналізу регіональних, національних та місцевих зацікавлених сторін, коли стане доступна додаткова інформація про Проект. Внаслідок цього дослідження країна-бенефіціар остаточно доопрацює план залучення зацікавлених сторін, де детально описуватимуться методи, інструменти та часові межі щодо залучення кожної з їх груп.

Аналогічний підхід до аналізу та картування зацікавлених сторін буде передбачений у документах-заявках за Конкурсом екологічних інновацій. Заявники повинні будуть подавати разом зі своєю проєктною пропозицією план залучення зацікавлених сторін.

Діаграма картування зацікавлених сторін



4.3. Зацікавлені сторони на етапі підготовки

На цьому етапі Проєкту визначаються зацікавлені сторони з-поміж національних, регіональних та міжнародних установ, перелічених у наведеній нижче таблиці. З огляду на компонент Проєкту з планування та розроблення політики, буде проведено ретельний скринінг неурядових організацій, громадських організацій, торговельно-промислових палат / профспілок, наукових установ, що працюють над питаннями сільського господарства, туризму, судноплавства, аквакультури та водного господарства з міжнародного / регіонального, національного та місцевого рівнів.

Зацікавлена сторона	Відносини з проєктом	Категорія зацікавлених сторін	Географія	Актуальність для проєкту
Міністерство охорони навколишнього середовища та сільського господарства Грузії	Зазнає впливу / має інтерес	Урядова установа	Національний рівень	<ul style="list-style-type: none"> • Внесок у напрацювання національних та регіональних планів. • Виконавці національних планів.
Міністерство сільського господарства, регіонального розвитку та навколишнього середовища Молдови	Зазнає впливу / має інтерес	Урядова установа	Національний рівень	
Міністерство довкілля та урбанізації Туреччини	Зазнає впливу / має інтерес	Урядова установа	Національний рівень	
Міністерство сільського та лісового господарства Туреччини	Зазнає впливу / має інтерес	Урядова установа	Національний рівень	
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України	Зазнає впливу / має інтерес	Урядова установа	Національний рівень	
Генеральна комісія з рибальства у Середземномор'ї (ГКРС)	Має інтерес	Міжнародна організація	Регіональний рівень	<ul style="list-style-type: none"> • Внесок у напрацювання національних та регіональних планів.
Комісія із захисту Чорного моря від забруднення - Чорноморська комісія (ЧК)	Має інтерес	Міжнародна організація	Регіональний рівень	<ul style="list-style-type: none"> • Внесок у напрацювання національних та регіональних планів.
Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР)	Зазнає впливу / має інтерес	Міжнародна організація	Регіональний рівень	Внесок у напрацювання керівних принципів з інвестування у зв'язку зі скороченням та запобіганням забрудненню, а також їх виконавець

Ділова рада ОЧЕС	Зазнає впливу / має інтерес	Міжнародна організація	Регіональний рівень	Внесок у напрацювання керівних принципів з інвестування у зв'язку зі скороченням та запобіганням забрудненню, а їх виконавець
ГЕФ	Має інтерес	Міжнародна організація	Міжнародний рівень	Фінансуюча організація
ПРООН	Має інтерес	Міжнародна організація	Міжнародний рівень	Обмін інформацією та досвідом, передовими практиками.
Європейська комісія	Має інтерес	Міжнародна організація	Міжнародний рівень	Обмін інформацією та досвідом, передовими практиками.
Plastics Europe	Має інтерес	НУО	Міжнародний рівень	Внесок у напрацювання регіональних планів.

5. ПРОГРАМА ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

5.1. Мета Програми залучення зацікавлених сторін

Для успішної реалізації Проекту життєво необхідно, аби ключові зацікавлені сторони сприймали його як власний. Програма залучення зацікавлених сторін розроблена таким чином, щоб:

- Проект мав ефективні механізми залучення для отримання зворотного зв'язку, пропозицій та/або занепокоєнь від різних груп зацікавлених сторін, та
- на сталій основі зберігалось сприйняття проекту як власного з боку зацікавлених сторін.

На всіх етапах Проекту (під час підготовки, впровадження, моніторингу та закриття) - протягом усього життєвого циклу Проекту Група впровадження проекту (ГВП) здійснюватиме діяльність із залучення на місцевому, національному та регіональному рівнях за допомогою різних методів залежно від особливостей конкретної групи зацікавлених сторін.

Постійний міжнародний секретаріат Організації Чорноморського економічного співробітництва надає великого значення документуванню взаємодії із зацікавленими сторонами. У рамках Проекту використовуватиметься *журнал з питань залучення зацікавлених сторін* для запису та відстеження такої взаємодії. Журнал є живим інструментом, і його буде потрібно переглядати та оновлювати при представленні нової зацікавленої сторони, при зміні позиції будь-якої зацікавленої сторони або після кожного заходу. ГВП використовуватиме цей журнал як інструмент моніторингу для відстеження та фіксації змін у позиції зацікавлених сторін, а також пом'якшення занепокоєння. Група безпосередньо підтримуватиме моніторинг проектів та звітність.

Розширений регіональний діалог та співпраця є одним із ключових бажаних результатів Проекту. Постійний міжнародний секретаріат Організації Чорноморського економічного співробітництва створить три органи, до складу яких на початку реалізації Проекту увійдуть ключові зацікавлені сторони на національному та міжнародному рівнях. Крім своєї ролі в управлінні проектами, ці органи також слугуватимуть для залучення ключових зацікавлених сторін на національному, регіональному та міжнародному рівнях. Вони дозволять своєчасно та безперервно обмінюватися інформацією – надавати її ключовим зацікавленим сторонам та отримувати інформацію від них, наприклад, щодо оновлень за проектами та стосовно передових практик. На початку відповідних зустрічей ГВП оновлюватиме стислу інформацію стосовно поступу в

реалізації Проєкту із викладом окремого розділу, присвяченого ходу діяльності із залучення зацікавлених сторін.

- **Регіональний координаційний комітет.** До складу РКД увійдуть представники відповідних національних міністерств, які забезпечують представництво на рівні політики, а також стратегічне керівництво.
- **Керівна рада.** До неї залучатимуться ОЧЕС та національні агенції. До національних агенцій належать Міністерство охорони навколишнього середовища та сільського господарства Грузії, Міністерство сільського господарства, регіонального розвитку та навколишнього середовища Молдови, Міністерство навколишнього середовища та урбанізації та Міністерство сільського та лісового господарства Туреччини та Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.
- **Консультативний комітет.** Світовий банк, Комісію з питань захисту Чорного моря від забруднення (ЧК), ПРООН, Європейська Комісія; бізнес-організації (Plastic Europe, наприклад); Банк(и) (ЧБТР); Спеціальний посланник у справах проєкту «Блакить для Чорного моря».

5.2. Принципи залучення зацікавлених сторін

Процеси залучення зацікавлених сторін у рамках Проєкту ґрунтуватимуться на наведених нижче ключових принципах. Ці принципи дозволять ГВП побудувати відкритий, конструктивний та інклюзивний діалог із повагою, а також встановити робочі відносини з усіма актуальними зацікавленими сторонами.

- **Цілеспрямований план.** Складіть плану ефективного залучення та дотримуйтесь його.
- **Послідовність та узгодженість.** Забезпечте, щоб діяльність із залучення зацікавлених сторін була послідовною та узгодженою впродовж усього життєвого циклу Проєкту.
- **Значуща інформація.** Розкривайте важливу інформацію зацікавленим сторонам, аби уможливити активне та поінформоване залучення.
- **Інклюзивність.** Визначте всіх актуальних зацікавлених сторін, рівень їхнього впливу й те, як на них впливає Проєкт, а також зробіть легким їх залучення.
- **Багатоканальність.** Визначте різні канали, інструменти та матеріали, які є одночасно застосовними з точки зору культури та доступними для різних груп зацікавлених сторін.
- **Своєчасність.** Залучайте актуальних зацікавлених сторін з самого початку та домовляйтеся про те, коли і як вони залучаються.
- **Субсидіарність.** Залучайте учасників не лише за допомогою онлайн-механізмів, але й звертайтеся до них також якомога локальніше.
- **Прозорість.** Заохочуйте культуру прозорості та обміну інформацією із зацікавленими сторонами та повідомляйте, як їхній внесок стане в пригоді Проєкту.
- **З повагою.** Визнавайте та поважайте досвід, точку зору, знання та потреби зацікавлених сторін та сприяйте культурі взаємного навчання.

5.3. Пропонована Стратегія розкриття інформації

У рамках Проєкту передбачається розкриття зацікавленим сторонам на різних етапах інформації, наведеної нижче.

- Документи з екологічних та соціальних питань: ТЗ на проведення Стратегічного екологічного та соціального оцінювання, звіт за його результатами, Рамкові вимоги до

екологічного і соціального менеджменту, План екологічного і соціального менеджменту, Рамкові вимоги до залучення зацікавлених сторін, План залучення зацікавлених сторін, Порядок управління трудовими ресурсами.

- Механізми розгляду скарг.
- Оголошення про початок Конкурсу екологічних інновацій, процедура подання заявок, результати оцінювання.
- Оголошення про схему грантів, процедура подання заявок, результати оцінювання.
- Оновлення щодо поступу в реалізації Проєкту.
- Результати Проєкту: аналіз сценарію відсутності діяльності, національні плани тощо.

Будуть виготовлені письмові матеріали. Зміст, формат та мова документів будуть адаптовані відповідно до потреб груп зацікавлених сторін.

З початком Проєкту для зацікавлених сторін у кожній країні буде організовано віртуальний захід у форматі відкритих дверей за участю команди Проєкту та експертів. Це сформує платформу для зацікавлених сторін, аби вони могли ставити запитання щодо Проєкту, зустрічатися з його командою та іншими зацікавленими сторонами. Це також допоможе Проєкту збагатити групу зацікавлених сторін, а також сприятиме його наочності. ГВП організуватиме щорічні національні та міжнародні заходи у форматі відкритих дверей - віртуально або очно залежно від обмежень, пов'язаних з пандемією коронавірусу.

Результати Проєкту, як-от звіт про аналіз сценарію відсутності діяльності, національні плани, оголошення Конкурсу екологічних інновацій та Схеми грантів, а також їх результати, аналогічним чином розглядаються серед інформації, яку слід розкривати зацікавленим сторонам.

Часові межі та методи розкриття інформації можуть відрізнятися для кожної групи зацікавлених сторін. Нижче в таблиці узагальнено основні види розкриття інформації відповідно до етапу Проєкту. Це буде деталізовано у планах залучення зацікавлених сторін для конкретної країни.

Етап Проєкту	Інформація, яку слід розкривати	Групи зацікавлених сторін	Пропоновані методи	Часові межі
Формування структури та підготовка	<ul style="list-style-type: none"> • Резюме Проєкту • Документи з екологічних та соціальних питань (ТЗ на проведення Стратегічного екологічного та соціального оцінювання, Рамкові вимоги до екологічного і соціального менеджменту, Рамкові вимоги до залучення зацікавлених сторін, Порядок управління трудовими ресурсами) • Наявність механізму розгляду скарг 	Міністерства Місцеві органи влади Національні / міжнародні неурядові організації Регіональні організації Міжнародні організації	<ul style="list-style-type: none"> • Офіційне листування • Електронна пошта • Вебсайт віртуальних знань ОЧЕС • Наради у форматі відеоконференцій • Наради з розкриття інформації у віртуальному форматі 	До кінця 2021 р.
Впровадження	<ul style="list-style-type: none"> • Резюме Проєкту • Документ з оцінки проєкту • Документи з екологічних та соціальних питань 	Міністерства Місцеві органи влади Національні / міжнародні неурядові організації	<ul style="list-style-type: none"> • Засідання комітетів • Наради у форматі відеоконференцій • Очні зустрічі з місцевою владою та 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Механізм розгляду скарг та звіти про його роботу • Оновлення щодо поступу в реалізації Проєкту • Тренінги, семінари • Оголошення про початок Конкурсу екологічних інновацій, процедура подання заявок, результати оцінювання • Оголошення про початок відбору заявок на гранти, процедура подання заявок, результати оцінювання • Результати Проєкту: аналіз сценарію відсутності діяльності, національні плани, керівні принципи з інвестиційної діяльності 	<p>Регіональні організації Міжнародні організації Спільноти Місцеві неурядові організації / громадські організації Національні та місцеві підприємства Університети Наукові установи</p>	<p>місцевими організаціями</p> <ul style="list-style-type: none"> • Повідомлення про радіо, телебачення, газети та соціальні мережі • Майстер-класи • Подія дня відкритих дверей у віртуальному форматі • Вебсайти та облікові записи соціальних медіа ОЧЕС • Зустрічі фокус-груп з вразливими групами 	
Закриття	<ul style="list-style-type: none"> • Поступ в реалізації Проєкту та кінцевий звіт • Результати Проєкту 	Усі зацікавлені сторони	<ul style="list-style-type: none"> • Пресрелізи • Оголошення на вебсайті • Електронна пошта • Захід, присвячений закриттю Проєкту 	

Проєкт визнаватиме культурні, соціально-економічні, мовні та освітні відмінності між зацікавленими сторонами в межах його географії. У рамках Проєкту буде забезпечено, щоб залежно від групи зацікавлених сторін готувалася та надавалася відповідна інформація відповідною мовою. Ключові документи та види взаємодії із зацікавленими сторонами, які потребують перекладу, будуть визначені під час підготовки Плану залучення зацікавлених сторін для кожної країни.

Усі документи з розкриття інформації, а також кінцеві документи Проєкту публікуватимуться на вебсайті віртуальних знань ОЧЕС (BSEC Virtual Knowledge): <http://www.bsec-bsvkc.org/Forms/BlueingTheBlackSeaProject>.

ГВП інформуватиме всіх зацікавлених сторін про те, в який спосіб вони можуть отримати документи та поділитися інформацією із вебсайту.

Беручи до уваги мінливу ситуацію з пандемією COVID-19 та періодичні обмеження, що запроваджуються національними урядами (як-от обмеження публічних зібрань, зборів та руху людей), розглядатимуться альтернативні способи проведення консультацій та залучення зацікавлених сторін відповідно до місцевого законодавства, політик та норм з питань фізичного дистанціювання, що діють для зменшення поширення вірусу. У рамках Проєкту обиратимуться методи залучення зацікавлених сторін, які є належними з точки зору епідеміологічної ситуації у відповідній місцевості.

До цих альтернативних підходів до залучення зацікавлених сторін належатимуть: розумні зусилля з проведення зустрічей за допомогою онлайн-канали (до прикладу: webex, zoom, skype тощо); різноманітні засоби комунікації й більший акцент на соціальних медіа, чат-групах,

спеціальних онлайн-платформах та мобільних програмах (до прикладу: Facebook, Twitter, Instagram, Viber, групи WhatsApp, Інтернет-посилання / вебсайти проєктів тощо).

Залежно від того, які запобіжні заходи, пов'язані з пандемією коронавірусу, застосовуватимуться на рівні країни, ГВП може розглянути можливість проведення очних зустрічей із місцевою владою та місцевими ключовими зацікавленими сторонами, як-от з кооперативами у сферах рибальства / аквакультури та сільського господарства, туристичними організаціями тощо, аби представити їм цей проєкт, його зміст, процес консультацій, а також періодично оновлювати для них інформацію про хід реалізації. Якщо такі зустрічі будуть неможливими, використовуватимуться альтернативні засоби у віртуальному форматі.

Конкурс екологічних інновацій та гранти формують один з основних компонентів Проєкту. За допомогою відповідних каналів комунікації, зокрема засобів масової інформації, газет, соціальних медіа, місцевих та національних мереж потенційних заявників та зацікавлених сторін, ГВП забезпечить, щоб оголошення про подання заявок було публічним та доступним для всіх зацікавлених сторін. ГВП також розгляне можливість проведення інформаційних зустрічей на місцевому та національному рівнях для ознайомлення з програмами, процедурою подання заявок та критеріями оцінювання. Залучення на місцевому рівні є важливим для заохочення подання заявок від місцевих організацій.

Уся інформація про Конкурс екологічних інновацій та гранти буде опублікована у Віртуальному центрі знань ОЧЕС (BSEC Virtual Knowledge Center). На відповідному вебсайті буде окремий розділ для запитань та відповідей про процес подання заявок. Заявники матимуть змогу ставити запитання про процес подання заявок та оцінювання електронною поштою або через онлайн-інтерфейс у Віртуальному центрі знань ОЧЕС. Усі отримані запитання та відповіді на них публікуватимуться на цьому вебсайті. Залежно від запитань ГВП також розгляне можливість проведення онлайн-зустрічі для надання роз'яснень.

Проєкт інформуватиме у письмовій формі заявників Конкурсу екологічних інновацій та Схеми грантів про результати розгляду поданими ними заявок. Ці результати також опублікуватимуться у Віртуальному центрі знань ОЧЕС.

ГВП матиме на меті дотримання учасницького та прозорого процесу оцінювання заявок у рамках Конкурсу екологічних інновацій та Схеми грантів. Це може передбачати визначення критеріїв оцінювання спільно з ключовими зацікавленими сторонами або формування комісії з оцінювання, до складу якої входять представники зацікавлених сторін на національному, регіональному та міжнародному рівнях.

5.4. Стратегія щодо консультацій

У рамках Проєкту є широка низка тем та документів, які потребують консультацій із зацікавленими сторонами. На етапі підготовки обсяг Проєкту та документи з екологічних та соціальних питань будуть передані зацікавленим сторонам, аби отримати від них зворотний зв'язок та коментарі. На цьому етапі Проєкту використовуватимуться різні методи, як-от зустрічі у віртуальному форматі, індивідуальні інтерв'ю, опитування та фокус-групи.

З огляду на наявність компонента з розроблення плану / політики, Проєкт можна розглядати як роботу на макрорівні, яка матиме вплив на спільноти та їх засоби до існування під час виконання планів / реалізації політик. Отже, для успіху Проєкту життєво важливими є учасницькі аналіз потреб та розроблення плану.

ГВП забезпечить збереження представництва з боку спільнот, що зазнають впливу, зокрема виробників, рибалок, людей із сільського туризму та судноплавства, а також уразливих груп, спочатку на національному, а після деталізації обсягу Проєкту - на місцевому рівні. Це залучення

здійснюватиметься через організації, до яких належать ці групи, на національному рівні, як-от торговельно-промислові палати, профспілки, а згодом через організації місцевого рівня, залежно від кожної країни. У цьому процесі вирішальну роль відіграватимуть національні агенції. ГВП надаватиме технічну підтримку національним агенціям з урахуванням їхніх ресурсів та спроможності.

5.5. Стратегія щодо врахування точки зору уразливих груп

Неблагополучність або вразливість стосуються тих, хто з більшою ймовірністю зазнає негативного впливу внаслідок Проєкту, та / або є більш обмеженими, ніж інші, з точки зору здатності скористатися перевагами Проєкту. Така особа / група також з більшою ймовірністю буде виключена із загальноприйнятого процесу консультацій / не матиме змоги повноцінно взяти участь у ньому, а отже, може потребувати для уможливлення цього конкретних заходів та / або допомоги.

Беручи до уваги регіональний характер проєкту та його компонент з розроблення політики / плану, серед вразливих груп слід розглядати місцеві зацікавлені сторони, як-от місцеві НУО та місцеві спільноти. До них, серед іншого, можуть належати:

- домогосподарства, чиї засоби до існування переважно залежать від діяльності, пов'язаної з морем, як-от з рибальством,
- домогосподарства, які очолюють жінки,
- трудові мігранти,
- біженці,
- внутрішньо переміщені особи,
- працівники певних секторів, які зазнали впливу забруднення,
- особи з інвалідністю,
- особи літнього віку,
- національні меншини,
- молодь,
- діти тощо.

З урахуванням компонента з Конкурсом екологічних інновацій та Схемою грантів, малі та середні підприємства (МСП) на місцевому рівні, МСП, що належать жінкам, та молоді підприємці є одними із зацікавлених сторін, які вимагатимуть конкретних заходів з інформування та залучення до проєктної діяльності.

В окремих країнах плани залучення зацікавлених сторін визначатимуть якісь інші вразливі групи населення та потребу у диференційованому підході до певних груп.

У рамках Проєкту до залучення вразливих груп до проєктної діяльності застосовуватиметься проактивний підхід, який буде починатися з ретельного скринінгу зацікавлених сторін на місцевому рівні. ГВП забезпечуватиме, щоб до планів залучення зацікавлених сторін конкретних країн були включені місцеві бізнес-асоціації та місцеві НУО, а також аби були описані додаткові інструменти залучення, як-от зустрічі у форматі фокус-груп та опитування для осіб, які не представлені через ці організації.

6. РОЛІ, ЗОНИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА РЕСУРСИ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

Постійний міжнародний секретаріат Організації Чорноморського економічного співробітництва створить групу з питань реалізації Проєкту у складі одного керівника проєкту з персоналу ОЧЕС та 9 співробітників, які будуть найняті спеціально для цього проєкту. Вона виконуватиме функції групи впровадження проєкту (ГВП).

ГВП відповідатиме за реалізацію Програми залучення зацікавлених сторін та вправдження Механізму розгляду скарг за Проєктом.

Роль Регіонального координаційного комітету (РКК) та Керівної ради (КР) полягатиме в моніторингу впровадження. ГВП, РКК та КР обговорюватимуть та визначатимуть ключові показники ефективності Програми залучення зацікавлених сторін та Механізму розгляду скарг.

Бюджет на реалізацію Плану залучення зацікавлених сторін буде сплановано таким чином, щоб передбачити розроблення програмного забезпечення, діяльність із залученням різних зацікавлених сторін, матеріали та заходи щодо комунікації та наочності. Орієнтовний бюджет на загальну діяльність у зв'язку з Планом залучення зацікавлених сторін становить 219 500 доларів США. Розподіл бюджету представлений нижче.

Види діяльності	Одиниця виміру	Кількість одиниць	Одинична вартість (дол. США)	Загальна вартість (дол. США)
Заходи та зустрічі				
Підписка на цифрові платформи для днів відкритих дверей та інших зустрічей зацікавлених сторін у віртуальному форматі	рік	4	\$500	\$2 000
Щорічні національні та місцеві заходи із залучення зацікавлених сторін	захід	12	\$3 500	\$42 000
Моніторингові візити зацікавлених сторін до грантових проєктів	візит	8	\$5 000	\$40 000
Подія із закриття проєкту (4 заходи національного рівня)	захід	4	\$10 000	\$40 000
Дизайн та друк				
Комунікаційні матеріали (інфографіка, візуальні матеріали, плакати, листівки тощо)	комплект	1	\$10 000	\$10 000
Матеріали для Механізму розгляду скарг (зокрема, форма для подання скарг)	комплект	1	\$2 500	\$2 500
Послуги				
Переклад комунікаційних матеріалів та документів з екологічних та соціальних питань	Країна	4	\$3 000	\$12 000
Програмне забезпечення для залучення зацікавлених сторін	послуга	1	\$20 000	\$20 000
Незалежний моніторинг ефективності залучення зацікавлених сторін	послуга	1	\$28 000	\$28 000
Навчання персоналу проєкту, ключових зацікавлених сторін та підрядників/грантоотримувачів щодо Механізму розгляду скарг	тренінг	4	\$2 000	\$8 000
Непередбачені витрати				\$15 000

Разом				\$219 500
-------	--	--	--	-----------

У грантових проєктах, які можуть передбачати високу частоту взаємодії зі спільнотами та мати соціальний, економічний, культурний та екологічний вплив на місцевому та національному рівнях, а також тривати понад шість місяців, повинен бути принаймні один фахівець з питань комунікацій зі спільнотами, який відповідатиме за виконання Плану залучення зацікавлених сторін та періодично звітуватиме перед ГВП.

Перед початком проєктної діяльності в країнах-бенефіціарах необхідно підготувати Плани залучення зацікавлених сторін для кожної країни, розкрити інформацію про ці плани, а також провести консультації щодо них. За підготовку Планів залучення зацікавлених сторін для конкретних країн нестиме відповідальність ОЧЕС.

7. МЕХАНІЗМ РОЗГЛЯДУ СКАРГ

З огляду на обсяг проєкту, ГВП очікує на зворотний зв'язок, а не на скарги, пов'язані із діяльністю за Компонентом 1. Добре структурований план з питань розкриття інформації та проведення консультацій має вирішальне значення для цього компонента Проєкту.

У рамках Проєкту буде налагоджено відкритий діалог з усіма зацікавленими сторонами за поважного ставлення до них та вітатиметься зворотний зв'язок від представників спільнот, громадських організацій, бізнесу, урядових та промислових груп, а також інших зацікавлених сторін. Зворотний зв'язок може включати запитання, коментарі, запити на інформацію, пропозиції, занепокоєння та скарги. Увесь зворотний зв'язок документуватиметься із подальшим наданням відповідей. У деяких випадках зворотного зв'язку може бути виявлена скарга. У такому разі ГВП розпочне процедуру її розгляду.

Скарги частіше виникатимуть під час реалізації другого компонента Проєкту, в рамках якого проводитимуться тренінги та кампанії з підвищення обізнаності, а також фінансуватимуться грантові проєкти з початку їх провадження. Разом з реалізацією Проєкту ГВП розробить та впровадить механізм розгляду скарг. Механізм подання скарг буде представлений всім зацікавленим сторонам, зокрема грантоотримувачам та зацікавленим особам грантових проєктів.

Мета

Проєкт матиме прозорий і неупереджений механізм розгляду скарг для:

- якнайшвидшого виявлення проблем та занепокоєнь з метою своєчасного та проактивного реагування на них,
- постійного підвищення ефективності Проєкту,
- демонстрації прихильності Проєкту змістовному залученню зацікавлених сторін та повазі до думок та занепокоєнь зацікавлених сторін.

Принципи

У рамках Проєкту діятиме процедура розгляду скарг, яка ґрунтуватиметься на наведених нижче ключових принципах.

- Будь-яка особа чи організація може висловлювати занепокоєння та скарги в будь-який час, без побоювань щодо розплати та помсти.
- Усі скарги розглядатимуться справедливо та з повагою.
- Після одержання скарги ГВП надає відповідь зацікавленій стороні з підтвердженням її отримання протягом п'яти (5) робочих днів. В цей час зацікавленим сторонам також буде надана інформація про час реагування, подальші кроки та контактну особу зі складу команди Проекту. Опрацювання скарг відбуватиметься протягом 30 календарних днів.
- Процес роботи зі скаргами (отримання, вивчення та розв'язання) буде послідовним та прозорим.
- Інформація про скарги (та відповідні вивчення й рішення) документуватиметься.
- Особиста інформація зацікавлених сторін, що зазнали впливу, буде розглядатися як конфіденційна. За необхідності ГВП враховуватиме інші запити щодо конфіденційності. Допускатиметься подання анонімних скарг. Механізм розгляду скарг також буде розглядатиме скарги, пов'язані із сексуальною експлуатацією та наругою, а також із сексуальними домаганнями.
- Через Механізм розгляду скарг можна буде подавати скарги, пов'язані з проєктною діяльністю, управлінням проєктом, діяльністю ГВП або підрядником, зокрема з питань діяльності грантоотримувача.
- Зацікавлені сторони можуть у будь-який час скористатися Механізмом розв'язання скарг Світового банку та / або зовнішніми засобами правового захисту.

Фіксація, відстеження та моніторинг

Оскільки скарги є складовою залучення зацікавлених сторін, у рамках Проекту у програмному забезпеченні із залучення зацікавлених сторін буде інтерфейс для їх подання, а також для надання зворотного зв'язку. Це сприятиме систематичній роботі зі скаргами із дотриманням належних строків надання відповідей. Світовий банк, ГЕФ та Регіональний координаційний комітет матимуть доступ до цього програмного забезпечення, завдяки якому вони зможуть ознайомлюватися зі статистикою та результатами роботи зі скаргами.

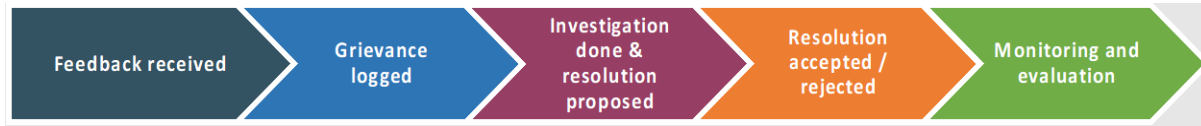
Увесь персонал проєкту, зокрема грантоотримувачі, відвідає сесію з питань підвищення поінформованості щодо Механізму розгляду скарг. Дуже важливо, щоб співробітники проєкту усвідомлювали, що Механізм розгляду скарг є одним із потужних інструментів для того, щоб отримувати зворотний зв'язок та вислуховувати занепокоєння зацікавлених сторін, з метою управління будь-яким впливом Проекту та його пом'якшення. У рамках Проекту будуть встановлені конкретні ключові показники ефективності (КПЕ) щодо ефективності роботи зі скаргами.

Процес

Механізм розгляду скарг буде представлений всім зацікавленим сторонам. Також буде роз'яснено, для чого та для кого він призначений, яких принципів буде дотримано, як зацікавлені сторони висловлюватимуть занепокоєння / подаватимуть скарги та яким чином опрацюватимуться занепокоєння / скарги (з розбивкою за етапами). Цей Механізм буде чітко представлений зацікавленим сторонам грантових проєктів.

Форми для подання скарг будуть опубліковані в Інтернеті, а також там, де це необхідно, вони будуть роздруковані та розповсюджені серед місцевих зацікавлених сторін. Форми будуть викладені 6 мовами: англійською, грузинською, молдавською, турецькою, українською та російською.

Скарги опрацьовуватимуться у п'ять етапів.



Отримано зворотний зв'язок	Скаргу зафіксовано в журналі	Проведено вивчення та запропоновано шлях розв'язання	Шлях розв'язання схвалено / відхилено	Моніторинг та оцінювання
----------------------------------	------------------------------------	---	--	-----------------------------

Етап 1 - отримано зворотний зв'язок. Зацікавлені сторони можуть надавати свій зворотний зв'язок, пов'язаний з Проектом, різними способами: усно під час зустрічі, через вебсайт, електронною поштою, через телефонний дзвінок чи офіційне листування тощо. У будь-якому випадку ГВП забезпечить, щоб він був задокументований та врахований із наданням відповіді у тих випадках, коли вона потрібна. У деяких випадках під час реалізації цього процесу може бути виявлено скаргу. У такому разі йде перехід до етапу 2. *ГВП надаватиме відповідь на запити протягом п'яти (5) робочих днів.*

Етап 2 - скаргу зафіксовано в журналі. При виявленні скарги вона офіційно реєструється, отримує унікальний ідентифікаційний номер та класифікується залежно від типу та тяжкості. Первинна відповідь надсилається особі (особам), яка (які) підняла (підняли) питання зі скаргою, з підтвердженням отримання відповідного зворотного зв'язку від них та інформацією про подальші кроки в рамках процесу її розгляду, оціночні часові рамки щодо них та контактну особу.

Етап 3 - вивчення та шлях розв'язання. ГВП вивчатиме скарги та пов'язані з ними обставини. Це вивчення проводитиметься своєчасно. Його результати будуть розглянуті та буде запропоновано шлях розв'язання. Напрацювання шляху розв'язання може передбачати консультації із залученими особами, а в деяких випадках - з незалежною третьою стороною. Після цього запропонований шлях розв'язання буде офіційно повідомлений всім сторонам. *ГВП завершує відповідний процес і надає відповідь скаржникові протягом 30 календарних днів.*

Етап 4 - розв'язання. Якщо шлях розв'язання приймається всіма сторонами, він реалізується, і випадок зі скаргою закривається. Якщо шлях розв'язання не приймається, його буде переглянуто, і може бути запропонована змінений шлях розв'язання. Особа (особи), яка (які) зазнали впливу, може (можуть) у будь-який час обрати застосування зовнішніх засобів правового захисту, зокрема, якщо не вдається знайти узгоджений шлях розв'язання.

Етап 5 - моніторинг та оцінювання. Після реалізації шляху розв'язання буде здійснюватися моніторинг та оцінювання його ефективності. Усі сторони буде повідомлено про те, що шлях розв'язання був реалізований, і вони матимуть можливість надавати зворотний зв'язок щодо процесу роботи зі скаргами та його реалізації.

Система розв'язання скарг Світового банку

Спільноти та фізичні особи, які вважають, що вони зазнають негативного впливу Проєкту, підтримуваного Світовим банком (СБ), можуть подавати скарги через наявні механізми їх розгляду на рівні проєктів або за допомогою Служби розв'язання скарг Світового банку (СРС). СРС забезпечує оперативний розгляд отриманих скарг для реагування на занепокоєння, пов'язані з проєктами. Спільноти та фізичні особи, які зазнали впливу Проєкту, можуть подавати свої скарги до Незалежної інспекційної групи Світового банку, яка визначає, чи завдано шкоди та чи могло бути завдано шкоди внаслідок недотримання Світовим банком його політик та процедур. Скарги можуть подаватися в будь-який час після того, як занепокоєння були доведені безпосередньо до відома Світового банку, і керівництво СБ отримало можливість відповісти.

8. МОНІТОРИНГ ТА ЗВІТУВАННЯ

8.1. Залучення зацікавлених сторін до діяльності з моніторингу

З ключовими зацікавленими сторонами будуть обговорені методи відстеження та моніторингу, а також відповідні інструменти. На засіданнях комітетів будуть обговорені та узгоджені способи відстеження поступу, збирання та аналізу даних. КПЕ щодо ефективності Проєкту та залучення зацікавлених сторін також будуть визначені спільно з ключовими зацікавленими сторонами, які є членами Регіонального координаційного комітету та Керівної ради.

Для моніторингу грантових проєктів ГВП створить групу, до складу якої увійдуть представники спільнот, НУО, наукових кіл, а також експерти з муніципалітетів та міністерств. Кожна група визначить і встановить обсяг, критерії та строки моніторингового дослідження. Моніторинг грантів передбачатиме очні зустрічі з групами, що зазнають впливу кожного грантового проєкту.

Моніторинг силами третьої сторони буде проводитись в частині ефективності Проєкту відповідно до проєктного документа та вимог у сфері соціального та екологічного менеджменту.

8.2. Звітування перед групами зацікавлених сторін

Здійснюватиметься відстеження та моніторинг результатів управління Програмою залучення зацікавлених сторін, про що повідомлятиметься кредиторам (Світовому банку та ГЕФ), а також зацікавленим сторонам. Звіти перед кредиторами міститимуть окремі розділи щодо діяльності із залучення зацікавлених сторін (з підрозділами стосовно залучення місцевої спільноти, вразливих груп та НУО) та роботи зі скаргами. До звітів буде додаватися оновлена карта зацікавлених сторін та показники результативності роботи зі скаргами у порівнянні з КПЕ.

ГВП розпочинатиме засідання комітетів (Регіонального керівного комітету, Керівної ради та Консультативного комітету) з надання стислого оновлення інформації стосовно діяльності із залучення зацікавлених сторін та роботи зі скаргами. Ці оновлення охоплюватимуть консультації з уразливими групами населення, місцевими спільнотами та НУО, а також резюме стосовно зворотного зв'язку та скарг.

Щодо грантів, шаблон звітування про грантові проєкти міститиме розділ з питань залучення зацікавлених сторін та консультацій зі спільнотами. Грантоотримувачі разом зі своїми звітами про хід виконання подаватимуть оновлені карти зацікавлених сторін.

ГВП також щомісяця / щокварталу публікуватиме значення ключових показників ефективності щодо залучення зацікавлених сторін та оновлення стосовно поступу в реалізації Проєкту на його вебсайтах.

9. ШАБЛОН ПЛАНУ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН ДЛЯ КОНКРЕТНОЇ КРАЇНИ

Для підготовки ПЗЗС для конкретних країн використовуватиметься шаблон Плану залучення зацікавлених сторін СБ разом з таблицями. Див. Додаток 2.

10. ПОСИЛАННЯ

World Bank, 2018, *Template for ESS10: Stakeholder Engagement and Information Disclosure, Stakeholder Engagement Plan and Stakeholder Engagement Framework*

World Bank, 2018. *Guidance Note for Borrowers, Environmental and Social Framework for IPF Operations, ESS10: Stakeholder Engagement and Information Disclosure*

11. ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1. Список учасників національних консультативних зустрічей

Туреччина - 4 лютого 2021 р.

- Міністерство довкілля та урбанізації Турецької Республіки
- Університет Сіноп, факультет рибальства, кафедра біології моря
- Міністерство транспорту, морських справ та зв'язку Турецької Республіки
- Університет Мугли Ситки Кочмана
- Міністерство закордонних справ Турецької Республіки
- Факультет морських наук КТУ
- Міністерство культури і туризму Турецької Республіки
- Командування берегової охорони
- Міністерство промисловості та технологій Турецької Республіки
- TÜRÇEV Міністерство сільського та лісового господарства Турецької Республіки
- Фонд екологічної освіти в Туреччині
- Командування військово-морських сил Туреччини
- Ілбанк
- Міністерство енергетики та природних ресурсів Турецької Республіки
- Турецький банк розвитку та інвестицій (ТКУВ)
- Муніципалітет Сар'єр, Стамбул
- ПРООН Туреччина
- Науково-технологічна дослідницька рада Туреччини (Тубітак), Дослідницький центр Мармури
- Європейська комісія
- Інститут морських наук Близькосхідного технічного університету
- Конференція периферійних морських регіонів (СРМР)
- Університет Анкари, Інститут водного господарства
- Механізм допомоги Чорному морю

Грузія - 25 лютого 2021 р.

- Міністерство довкілля та природних ресурсів Грузії
- Батумський державний університет імені Шота Руставелі
- Міністерство освіти, науки та спорту Грузії
- РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЇ КАВКАЗУ
- Національне екологічне агентство Грузії
- ЕКОЛОГІЧНА МЕРЕЖА КАВКАЗУ
- Міністерство сільського господарства Аджарії
- Fauna & Flora International
- Адміністрація державного представника Гурії
- ПРООН Грузія
- Муніципалітет Кобулеті
- Центр енергоефективності Грузії
- Батумська державна морська академія
- ТОВ «СОКАР індастріал сервісез»
- Тбіліський державний університет імені Іване Джавахішвілі
- Механізм допомоги Чорному морю

Україна - 11 березня 2021 р.

- Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
- Міністерство освіти і науки України
- Міністерство закордонних справ України
- Міністерство економіки України
- Державна наукова установа «МорГеоЕкоЦентр Національної академії наук України»
- Управління екології та природних ресурсів Миколаївської ОДА
- Департамент екології та природних ресурсів ОДА
- Інститут біології моря Національної академії наук України
- Одеський державний екологічний університет
- Білгород-Дністровська міська рада
- Державне агентство рибальства України
- ДП «Адміністрація морських портів України»
- Національний антарктичний науковий центр України
- ТОВ «Гідроген системс інжиніринг»
- Агенція місцевого розвитку Коблевської ОТГ
- Національний екологічний центр України
- Херсонська державна морська академія
- ГО «Екодія»
- Громадська спілка «Український інноваційний кластер рибної індустрії»
- АБ «УКРГАЗБАНК»
- Генеральна комісія з рибальства у Середземномор'ї (ГКРС)
- ПРООН
- ГО «АГРІКОЛА»
- Державна наукова установа «Центр проблем морської геології, геоелекології та осадового рудоутворення Національної академії наук України»
- Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
- Асоціація «Портова спільнота»
- Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
- Національний хаб Спільного морського порядку денного в Україні
- Газета «День»
- Конференція периферійних морських регіонів (CPMR)

Молдова - 22 березня 2021 р.

- Міністерство сільського господарства, регіонального розвитку та навколишнього середовища Республіки Молдова
- Міністерство фінансів Республіки Молдова
- Управління з питань водного басейну Республіки Молдова
- Екологічне агентство Республіки Молдова
- Агенція регіонального розвитку АТО Гагаузія
- Фонд освіти та розвитку - Молдова
- Державна гідрометеорологічна служба
- Тираспольський державний університет
- Академія державного управління
- Асоціація роботодавців туристичної галузі Республіки Молдова
- Інститут хімії
- Австрійське агентство розвитку
- ICS «DUNUBE LOGISTICS» Srl
- Інститут енергетики
- EU4Environment Молдова
- EcoContact
- Громадська організація «Caroma Nord Moldova»
- Громадська організація «IRR Тут і зараз»
- ГО «Екостратегія»
- Громадська організація «OIKUMENA»
- Регіональне громадське об'єднання «Суспільство та навколишнє середовище»
- Генеральна комісія з рибальства у Середземномор'ї та Чорному морі / ФАО
- Механізм допомоги Чорному морю
- ПрайсУотерхаузКуперс

Болгарія - 22 квітня 2021 р.

- Міністерство довкілля та водного господарства Республіки Болгарія
- Міністерство регіонального розвитку та громадських робіт Республіки Болгарія
- Міністерство транспорту, зв'язку та інформаційних технологій Республіки Болгарія
- Міністерство туризму Республіки Болгарія
- Міністерство енергетики Республіки Болгарія
- Муніципалітет Варни
- Болгарська морська адміністрація - департамент у справах Варни
- Компанія у справах інфраструктури портів Болгарії
- Агентство регіонального економічного розвитку Стара Загора
- Інститут океанології Академії наук Болгарії
- Інститут економічних досліджень Академії наук Болгарії
- Військово-морська академія імені Миколи Вапцарова
- Бургаський університет імені професора Асена Златарова
- Бургаський вільний університет
- Пловдивський університет «Паїсій Глендарський»
- Асоціація Чорноморського інституту
- Регіональний кластер «Північний Схід»
- Союз місцевих влад Болгарії на Чорному морі
- Районний інформаційний пункт у Бургасі
- Порт «Варна ЕАД»
- Торгово-промислова палата Варни
- Судноплавна палата Болгарії
- Морський кластер Болгарії
- Центр прибережних та морських досліджень (CCMS)
- Фонд «Via Pontica»
- Болгарський фонд біорізноманіття
- CHAR - Чорноморська асоціація розвитку - Бургас, некомерційна асоціація для суспільної користі
- FLAG «Шабла-Каварна-Балчик»
- Генеральна комісія з рибальства у Середземномор'ї та Чорному морі / ФАО

- Механізм допомоги Чорному морю
- Асоціація «Форум»
- Європейський інститут культурного туризму
- «Космос гіпінг» АД
- НУО «ЕВРИКА»
- Національний центр регіонального розвитку
- Інститут екологічної модернізації
- Європейська комісія
- Чорноморська мережа громадських організацій
- ТОВ «Бон Марін»

ДОДАТОК 2. Шаблон Плану залучення зацікавлених сторін для конкретної країни

1. Вступ та опис проєкту
2. Короткий опис попередньої діяльності з залучення зацікавлених сторін
3. Визначення та аналіз зацікавлених сторін

Таблиця визначення зацікавлених сторін

Зацікавлена сторона	Відносини з проєктом	Категорія зацікавлених сторін	Географія	Актуальність для проєкту

Таблиця аналізу зацікавлених сторін

Категорія зацікавлених сторін	Зацікавлені сторони	Рівень впливу на них / інтересу (високий / низький)	Рівень їхнього впливу (високий / низький)	Очікування / занепокоєння	Позиція

4. Програма залучення зацікавлених сторін
 - 4.1. Запропонована стратегія щодо розкриття інформації
 - 4.2. Запропонована стратегія щодо консультацій
 - 4.3. Запропонована стратегія щодо врахування точки зору уразливих груп населення
 - 4.4. План дій із залучення зацікавлених сторін

Етап проєкту	Зацікавлена сторона	Мета залучення	Методи, що використовуються	Часові межі / частота	Місце проведення	Зони відповідальності

5. Ресурси та зони відповідальності
6. Механізм розгляду скарг
7. Моніторинг та звітування

ДОДАТОК 3. Форма для зворотного зв'язку та подання скарг

Форма для зворотного зв'язку та подання скарг			
Дата			
П.І.П.			
Контактні дані	Ел. пошта		
	Телефон		
	Адреса		
Бажана мова для спілкування	<i>Англійська, грузинська, молдавська, турецька, українська, російська</i>		
Зворотний зв'язок загального характеру			
<i>Будь ласка, викладіть стисло свої коментарі, запитання чи занепокоєнь.</i>			
Скарга			
<i>Будь ласка, опишіть інцидент або наведіть скаргу.</i>			
Дата інциденту		Місце інциденту	<i>Країна / місто / село</i>
Що ви пропонуєте як шлях розв'язання?			

Будь ласка, додайте будь-яку іншу інформацію, яка може стосуватися цього інциденту / скарги.

Фотографії, документи або будь-що інше, що допоможе зрозуміти скаргу.

Ваші персональні дані будуть зафіксовані для аналізу даних в рамках консультацій із зацікавленими сторонами та для реагування на вашу скаргу. Для розв'язання вашої скарги надана вами інформація може бути у разі необхідності передана іншим сторонам, які беруть участь у Проєкті, але не буде продаватися чи розповсюджуватися серед третіх сторін.

У випадках передачі інформації сторонам, які не беруть участі у розв'язанні скарги, ваші персональні дані не надаватимуться. Ви маєте право в будь-який час звернутися до проєкту ГЕФ «Блакить для Чорного моря», аби отримати доступ до ваших особистих даних та подати до проєкту ГЕФ «Блакить для Чорного моря» запит про виправлення будь-яких особистих даних, які, на вашу думку, є неточними.